

На основу члана 29. став 2. Закона о Националном оквиру квалификације Републике Србије („Службени гласник РС”, бр. 27/18 и 6/20),

министар просвете, науке и технолошког развоја доноси

РЕШЕЊЕ

О УСВАЈАЊУ СТАНДАРДА КВАЛИФИКАЦИЈЕ „РУКОВАЛАЦ ГРАЂЕВИНСКОМ МЕХАНИЗАЦИЈОМ “

1. УСВАЈА СЕ стандард квалификације „Руководалац грађевинском механизацијом “, који је одштампан у Прилогу 1. овог решења и чини његов саставни део.
2. Ово решење објавити у „Службеном гласнику Републике Србије – Просветном гласнику”.

Број: 611-00-644/2021-18

У Београду, 29. април 2021. године

МИНИСТАР
Бранко Ружић

Прилог 1

СТАНДАРД КВАЛИФИКАЦИЈЕ

Назив квалификације

**РУКОВАЛАЦ ГРАЂЕВИНСКОМ
МЕХАНИЗАЦИЈОМ**

ОСНОВНЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ КВАЛИФИКАЦИЈЕ

КЛАСНОКС ¹ / ISCED-F 2013	0732 Грађевинарство
Ниво НОКС -а ²	3
Ниво ЕОК-а ³	3
Врста квалификације	Стручна
Обим квалификације	3 године
Предуслови за стицање квалификације	Ниво 1 НОКС-а - основно образовање и васпитање, основно образовање одраслих, основно балетско образовање и васпитање и основно музичко образовање и васпитање
Облици учења	- Формално образовање; - Неформално образовање одраслих у трајању од најмање 960 сати обуке; - Признавање претходног учења.
Врста јавне исправе	- Диплома; - Уверење о положеним испитима у оквиру савладаног програма за образовни профил; - Сертификат о оствареном стандарду квалификације у целини.

**РЕЛЕВАНТНОСТ КВАЛИФИКАЦИЈЕ
ЗА ЗАПОШЉАВАЊЕ И НАСТАВАК ОБРАЗОВАЊА**

Проходност у систему квалификација	Ниво 4 НОКС-а Ниво 5 НОКС-а
Занимање	8342.02 Руковалац багером
	8342.03 Руковалац булдожером
	8342.04 Руковалац ваљком за сабијање тла
	8342.05 Руковалац грађевинском механизацијом
	8342.13 Руковалац механизацијом за асфалтирање
	8342.14 Руковалац ровокопачем
	8342.15 Руковалац скрепером и равналицом
	8343.03 Руковалац ауто-дизалицом
8343.06 Руковалац грађевинском дизалицом	
8343.13 Руковалац стабилном кранском дизалицом	
Стандард занимања ⁴	-

¹ Систем према коме се квалификације разврставају и шифрирају у НОКС- у, усклађен са Међународном стандардном класификацијом образовања ISCED 13-F.

² Национални оквир квалификација Републике Србије (НОКС)

³ Европски оквир квалификација (енг. *European Qualifications Framework*)

⁴ До доношења стандарда занимања, повезаност стандарда квалификације Руковалац грађевинском механизацијом са тржиштем рада заснована је на подацима о занимањима који су утврђени на основу прописа из области рада и запошљавања (према: Закон о НОКС-у, чл.50.), као и на опису рада из иницијалног предлога стандарда квалификације у оквиру Иницијативе за развој и усвајање стандарда квалификације Руковалац грађевинском механизацијом.

ИСХОДИ УЧЕЊА

Општи опис квалификације

Руковалац грађевинском механизацијом рукује и врши превентивно одржавање грађевинске механизације за земљане, бетонске и асфалтне радове и вертикални транспорт, уз примену мера безбедности и здравља на раду, као и посебних мера и норматива заштите на раду који се примењују при извођењу грађевинских радова на градилиштима и при руковању грађевинском механизацијом.

Обучен је за: контролу и припрему рада грађевинске механизације; извођење радних операција са машинама за земљане радове (багер, булдозер, утоваривач, скрејпер, грејдер, равнач, ваљак, јеж, вибрациони набијач и финишер), машинама за вертикални транспорт (ауто и кранске дизалице), машинама за уграђивање бетона (бетонска пумпа), и машинама за асфалтне радове (асфалтни финишер, фрејзер); вршење превентивних периодичних прегледа, чишћење, подмазивање, замену течности и делова, као и отклањање једноставних кварова на грађевинским машинама.

Делотворно комуницира и сарађује са надређенима и сарадницима приликом обављања задатака и активно доприноси култури уважавања и сарадње.

Сврсисходно примењује техничке информације, информационо - комуникационе технологије (ИКТ) и унапређује њихову примену кроз учење и усавршавање.

Ниво општих и стручних знања, вештина, способности и ставова у оквиру стечених компетенција, руковоаоцу грађевинске механизације превасходно омогућава запошљавање и наставак школовања у датој стручној области.

Компетенције

- Организација, планирање рада и припрема машине за рад;
- Руковање грађевинском механизацијом;
- Превентивно одржавање механизације;
- Примена мера заштите на градилиштима и при руковању грађевинском механизацијом;
- Кључне компетенције;⁵ (посебно: рад са подацима и информацијама, дигитална компетенција, сарадња, одговоран однос према здрављу и одговоран однос према околини).

⁵ На основу: *Правилника о општим стандардима постигнућа за крај општег средњег образовања и средњег стручног образовања у делу општеобразовних предмета* („Службени гласник РС”, бр. 117/13).

По стеченој квалификацији, лице ће бити у стању да:

Знања

- објасни поступак пријема механизације на радном месту;
- наведе елементе радног налога;
- познаје техничку документацију грађевинске машине којом рукује;
- објасни поступак контроле исправности машине, радних уређаја грађевинске механизације, као и контроле рада машине у месту;
- објасни начин транспорта грађевинске машине до места рада;
- разликује врсте грађевинских радова и њихове карактеристике;
- наведе елементе шеме градилишта у зависности од врсте објекта (високоградња, нискоградња и хидрограђевински објекти);
- објасни начин унутрашњег транспорта на градилишту;
- објасни правила заједничког рада групе грађевинских машина;
- разликује врсте механизације у односу на врсту механизованих радова;
- наведе основне делове грађевинских машина;
- објасни радне операције грађевинских машина и начине извођења појединих радних операција;
- објасни поступак прегледа грађевинске машине, начин чишћења и подмазивања, као и обезбеђења машине по завршетку рада;
- разликује врсте одржавања грађевинске механизације и потребан алат, опрему и уређаје за одржавање;
- опише начин превентивног одржавања по плану;
- објасни начин отклањања једноставних кварова на грађевинској машини и уређајима;
- наведе документацију за превентивне и периодичне прегледе и евиденцију која се користи приликом превентивног одржавања грађевинске механизације;
- објасни намену и значај коришћења опреме и средстава за заштиту при раду на градилишту и при руковању грађевинским машинама;
- опише мере безбедности и здравља на раду, заштите од пожара и заштите животне средине, као и регулативу релевантну за делатност грађевинарства и безбедног руковања грађевинским машинама.

Вештине

- изабере машине, односно механизацију према врсти и условима грађевинских радова;
- провери исправност грађевинске машине према техничкој документацији и изврши контролу течности, сигналних уређаја, уређаја за управљање и погон;
- поставља грађевинску машину на средство за транспорт и врши контролу транспорта машине;
- изврши контролу рада грађевинске машине и исправности радних уређаја у месту;
- користи шему градилишта;
- примењује правила унутрашњег транспорта при кретању по градилишту;
- поставља и стабилизује грађевинску машину на место рада;
- изводи радне операције грађевинским машинама у складу са радним налогом;
- изводи радне операције у садејству са другим грађевинским машинама;
- контролише рад грађевинске машине у току извођења радних операција;
- паркира и обезбеди грађевинску машину по завршетку рада;
- прегледа грађевинску машину по завршетку рада, и изврши чишћење, прање, подмазивање и заштиту;
- изврши замену потрошног материјала и отклони једноставне кварове на грађевинској машини;
- води евиденцију о извршеним радовима при руковању и одржавању грађевинске машине;
- чита и разуме стручна упутства и документацију на најмање једном страном језику;
- успешно унапређује своју праксу на основу сопственог искуства и сарадње са колегама;
- примењује средства личне заштите и предузима мере безбедности и заштите здравља на раду према прописима, процедурама и правилима који се односе на безбедно руковање грађевинским алатом и машинама, заштиту од пожара и заштиту животне средине;
- правилно реагује у акцидентним ситуацијама и пружа прву помоћ на радном месту и у радној околини.

Способности и ставови

- изабере машине, односно механизацију према врсти и самостално, савесно, уредно и прецизно обавља поверене послове руковаоца грађевинском механизацијом у складу са техничко-технолошким процедурама, регулативом и стандардима у грађевинарству, уз повремене консултације са надређенима;
- ефикасно планира, користи и организује време;

Способности и ставови

- испољава позитиван однос према функционалности и техничкој исправности алата, машина и уређаја које користи при обављању послова руковања грађевинском механизацијом;
- испољава љубазност, комуникативност и флексибилност у односу према сарадницима и клијентима;
- испољава позитиван однос према професионално етичким нормама и вредностима, као и предузимљивост у раду;
- примењује ИКТ у раду укључујући пословну комуникацију електронским путем;
- показује спремност за решавање проблема у оквиру оперативних послова руковаоца, повремено и у нестандартним ситуацијама на градилишту;
- увиђа значај правилног прикупљања, збрињавања и рециклирања грађевинског отпада у циљу заштите животне средине;
- спремно и одговорно реагује у акцидентним ситуацијама у случају пожара и експлозије.

Начин провере остварености исхода учења

Праћење развоја и напредовања ученика у достизању исхода и стандарда постигнућа, као и напредовање у развијању компетенција обавља се формативним и сумативним оцењивањем.

Оцењивање је описно и бројчано.

Бројчане оцене ученика су:

- одличан (5),
- врло добар (4),
- добар (3),
- довољан (2) и
- недовољан (1).

Оцена недовољан (1) није прелазна оцена.

Оцењивање се остварује применом различитих метода и техника (пројектни, радни задаци и сл.).

Сумативно се оцењује на полугодишту, крају школске године и на завршном испиту.

У неформалном образовању процена остварености исхода учења обавља се на испиту за проверу савладаности програма за стицање квалификације.

У поступку признавања претходног учења провера савладаности исхода учења обавља се путем процене претходно стечених исхода учења и компетенција које је кандидат успео да докаже путем прописаних инструмената за процену као и на испиту за процену остварености исхода учења који комбинује више метода процене од којих је практични рад у реалном/симулираном радном окружењу обавезан.

ОСИГУРАЊЕ КВАЛИТЕТА КВАЛИФИКАЦИЈЕ

Квалификације реализатора програма	Одговарајуће образовање: <ul style="list-style-type: none"> • нивоа 5 НОКС-а, • нивоа 6 НОКС-а (подниво 6.1, подниво 6.2) и • нивоа 7 НОКС -а (подниво7.1), у складу са чл. 140.-142. Закона о основама система образовања и васпитања.
Организација надлежна за издавање јавне исправе	Средње стручне школе Јавно признати организатори активности образовања одраслих (ЈПОА)